

การศึกษาเรื่อง วิถีชีวิตครอบครัวพ่อหรือแม่เลี้ยงเดี่ยว ครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 2 ประการ คือ 1) เพื่อศึกษาถึงแบบแผนการดำเนินชีวิตและการปรับตัวของครอบครัวพ่อหรือแม่เลี้ยงเดี่ยว 2) เพื่อศึกษาถึงวิธีการและรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูบุตรของครอบครัวพ่อหรือแม่เลี้ยงเดี่ยว

ประชากรในการศึกษาคือ พ่อเลี้ยงเดี่ยวจำนวน 6 คน และแม่เลี้ยงเดี่ยวจำนวน 6 คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ตามหลักตรรกะ โดยการเทียบเคียงกับแนวคิดทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และนำเสนอผลของการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้วิธีการบรรยายความเรียง

ผลการศึกษาพบว่า 1) แบบแผนการดำเนินชีวิตและการปรับตัวของครอบครัวพ่อหรือแม่เลี้ยงเดี่ยว ด้านสุขภาพกาย การปรับตัวของพ่อหรือแม่เลี้ยงเดี่ยว ในช่วงแรกนั้น จะมีอาการนอนไม่หลับ คิดมาก ปวดหัว ทานอาหารไม่ค่อยได้ ทำให้น้ำหนักลดลง ด้านสุขภาพจิต ช่วงแรกจะมีความวิตกกังวล เครียด เหงา เสียใจกับสิ่งที่เกิดขึ้น แต่ภายหลังสามารถทำใจยอมรับและเข้าใจกับสถานภาพของตนเองได้ หากเกิดความเครียดเกรงว่าจะส่งผลกระทบต่อจิตใจของลูก ด้านสังคม ก่อนที่จะเป็นพ่อหรือแม่เลี้ยงเดี่ยว จะมีเวลาที่จะสังสรรค์กับกลุ่มเพื่อน แต่หลังจากที่เป็นพ่อหรือแม่เลี้ยงเดี่ยวแล้ว จะไม่มีเวลาในการเข้าสังคมเท่าใดนัก ด้านครอบครัว พบว่ากลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญส่วนใหญ่ไม่ค่อยมีปฏิสัมพันธ์กับครอบครัวของตนเองทั้งก่อนและหลังที่เป็นพ่อหรือแม่เลี้ยงเดี่ยว มีเพียงบางรายเท่านั้นที่มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับครอบครัว ด้านเศรษฐกิจ ก่อนที่จะมาเป็นพ่อหรือแม่เลี้ยงเดี่ยว กลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญไม่มีปัญหาด้านการเงิน แต่หลังจากที่เป็นพ่อหรือแม่เลี้ยงเดี่ยวแล้ว ส่วนใหญ่ต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายทั้งหมดเพียงคนเดียว จึงทำให้มีปัญหาด้านเศรษฐกิจ ด้านอาชีพ พบว่า พ่อหรือแม่เลี้ยงเดี่ยวส่วนใหญ่มีอาชีพที่ไม่แน่นอน และต้องทำงานเพิ่มขึ้น ด้านบทบาท กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญส่วนใหญ่ต่างต้องทำหน้าที่เป็นทั้งพ่อและแม่ในคนเดียวกัน 2) วิธีการและรูปแบบ

การอบรมเลี้ยงดูบุตรของครอบครัวพ่อหรือแม่เลี้ยงเดี่ยว พบว่า ในการเลี้ยงดูบุตร ก่อนข้างมีความระมัดระวัง โดยบางรายถึงขั้นเข้มงวดมาก เพราะเกรงว่าลูกจะประสบปัญหาในภาคหน้าเหมือนตน การเลี้ยงดูก่อนข้างจะสนิทสนมและเอาใจใส่บุตรอย่างมาก ซึ่งพ่อหรือแม่เลี้ยงเดี่ยวส่วนใหญ่มักวางแผนอนาคตให้กับบุตร การประสบปัญหาทางด้านเศรษฐกิจก็ส่งผลให้การอบรมเลี้ยงดูบุตร ไม่เป็นไปตามแผนที่วางเอาไว้ เนื่องจากขาดปัจจัยที่สำคัญคือ เงิน

ข้อเสนอแนะในทางปฏิบัติ

ระดับสังคมและครอบครัว

1. ควรส่งเสริมความสัมพันธ์ภายในครอบครัว เพื่อป้องกันการเกิดปัญหาครอบครัวพ่อหรือแม่เลี้ยงเดี่ยว โดยการส่งเสริมให้มีการทำกิจกรรมระหว่างสมาชิกในครอบครัวทุกวันอาทิตย์
2. สมาชิกในครอบครัวและกลุ่มเพื่อน ควรให้ความช่วยเหลือแก่พ่อหรือแม่เลี้ยงเดี่ยว โดยการให้กำลังใจ หรือให้ความช่วยเหลือทางการเงินเท่าที่สามารถทำได้

ระดับหน่วยงาน

1. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรศึกษาวิจัยถึงที่มาของปัญหาของครอบครัวพ่อหรือแม่เลี้ยงเดี่ยว เพื่อนำผลการวิจัยนั้นไปจัดทำนโยบาย เพื่อป้องกันปัญหาการเกิดครอบครัวพ่อหรือแม่เลี้ยงเดี่ยวที่กำลังเพิ่มจำนวนมากขึ้นในปัจจุบันนี้
2. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเข้ามาให้ความช่วยเหลือเด็กที่มาจากครอบครัวพ่อหรือแม่เลี้ยงเดี่ยวในกรณีที่พ่อหรือแม่เลี้ยงเดี่ยวมีปัญหาทางจิตใจจนกระทั่งไม่สามารถดูแลบุตรได้ ซึ่งพบมากในปัจจุบันนี้
3. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดสวัสดิการทางการศึกษา การบริการสาธารณสุขฟรี ให้แก่ครอบครัวพ่อหรือแม่เลี้ยงเดี่ยว
4. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรออกมาตรการทางกฎหมายที่สามารถ ทำให้สามีที่แยกทางหรือหย่าร้างส่งเสียค่าเลี้ยงดูแก่บุตรและแม่ เพื่อเป็นการแบ่งเบาภาระทางเศรษฐกิจของแม่เลี้ยงเดี่ยว

The two objectives of the study were (1) to examine the way of life and adjustment of a single-parent family, and (2) to find out the method of bring up children in a single-parent family.

The sample of the study consisted of 6 male single parents and 6 female single parents. In-deep Interview was conducted to collect the data which were analyzed by logic along with the concept, theory and related research findings. The results were described.

The following was found:

1. Way of life and adjustment

1.1 Physical health In the initial stage, the single parents were unable to sleep. They thought a lot about the past and had headached. They were unable to eat; thus, their weight was reduced.

1.2 Mental health In the initial stage, they were very worried, stressful, lonely and sorrowful about what had happened, but later on they could finally accept the condition and understand his/her own state, as they feared that his/her stress might unfavorably affect the children.

1.3 Social impact Before being single parents, they would have time to get together with their friends. But after becoming single parents, they had no time socialization.

1.4 Economic impact Before becoming single parents, the key informants in the study had no money problem. But after the divorce, they had to pay for all the expenses alone, so they encountered the economic problem.

1.5 Occupation Most of the single parents in the study had no specific occupation and had to make more.

1.6 Role Most of the single parents had to play the role of father and mother.

2. Child-raising method in a single-parent family The single parents were rather careful in bringing up their children. Some were very strict because afraid that in the future their children would face the same problem as they did. They would pay very close attention to the children and would have more intimacy with the children. They will set a future plan for the children. However, the economic problem might not enable them to financially support their children, as they had planned.

Recommendations

Society and family

1. It is necessary to cherish a good relationship within the family to avoid a broken family. The family members should be encouraged to do activities together on Sundays.
2. The family members and the friends should assist single parents by giving spiritual support and financial support as much as possible.

Organization

1. Agencies concerned should conduct studies on the causes of the family problem that results in a single parent family in order to set a policy to prevent this problem which is becoming serious.
2. Agencies concerned should assist children from single parent families, in case that the single parents feel so severely upset that they cannot look after their children.
3. Agencies concerned should provide educational welfare and free public health service for single-parent families.
4. Agencies concerned should issue some legal measures that force the divorced husband to give financial support to his former wife and children in order to reduce the economic burden of the single mother.